

матимуть змогу отримувати фінансову підтримку для реалізації проектів (програм, заходів), спрямованих на розв'язання важливих проблем державної та регіональної політики; функціонує електронне урядування тощо.

Залучення до державних управлінських рішень представників громадських об'єднань, науковців, експертів, а також здійснення громадського моніторингу за якістю адміністративних і соціальних послуг з часом матимуть позитивний вплив на соціально-економічний розвиток України.

ПЕРЕХІД ДО ЕКОЛОГІЧНО ОРІЄНТОВАНОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ ПОЛІТИКИ

Досвід ряду країн світу, які реалізують курс на «зелену», ресурсоефективну, низьковуглецеву, екологічно орієнтовану економіку, а також прийняття цієї парадигми світовою спільнотою, дає підстави для початку відповідних дій в Україні.

Україна приєдналась до підсумкового документу Конференції ООН «Ріо+20» «Майбутнє, якого ми прагнемо», проголосила у Державній програмі розвитку внутрішнього виробництва до 2015 року стратегічні завдання і напрями екологізації й підвищення енергоефективності виробництва, визначила Основні засади (стратегію) державної екологічної політики на період до 2020 року та прийняла до виконання комплекс заходів з її реалізації, схвалила Стратегію залучення, використання та моніторингу міжнародної технічної допомоги і співробітництва з міжнародними фінансовими організаціями на 2013-2016 роки.

Разом із тим, несистемне (розрізнене) використання інструментів енергетичної, промислової, екологічної політики, які переважно мають вузьку спрямованість, призводить до їх недостатньої практичної результативності. Це не дозволяє ефективно регулювати обсяг і структуру попиту та пропозиції, належним чином орієнтувати підприємницьке середовище на вирішення основоположних завдань з підвищення продуктивності, ресурсоефективності, сформувати незаперечне верховенство екологічної безпеки й ресурсозберігаючих інноваційних технологій.

Отже, незважаючи на розуміння важливості сталого розвитку, прийнятий курс на енергоефективність та схвалення стратегії державної екологічної політики, наявність в державі необхідного кадрового та науково-технічного потенціалу, реалізацію ряду програм відповідного спрямування, — формування всеохоплюючої еколого-орієнтованої економічної політики в Україні досі не відбулося.

Основними проблемами розвитку України на сучасному етапі є:

- використання застарілих технологій та обладнання, що спричиняє високий рівень втрат ресурсів на ланцюгу від виробництва до кінцевого споживання та їх неефективне використання;

- недосконалі методи управління викидами і скидами й відсутність налагодженої системи ефективної утилізації відходів — промислових, побутових;

- відсутність мотивації у бізнес-середовищі до впровадження ресурсоефективних технологій, масштабної заміни обладнання на таке, що несе порівняно менші екологічні збитки (втрати);

- ослаблення (розрив) зв'язків між розробленням екоінновацій та їх впровадженням у виробництво;

- домінування застарілих стандартів та нерозвиненість системи сертифікації;

- недостатність (обмеженість) освітніх та виховних програм, націлених на імплементацію екологічної складової у професійну діяльність, свідомість та поведінку громадян.

Ми вважаємо, що подолання сформованих негативних тенденцій необхідно послідовно реалізовувати курс на формування основ «зеленої» економіки. Під останньою ми розуміємо систему відносин, що охоплюють виробництво, розподіл, обмін та споживання, побудованих на засадах раціонального природокористування й ресурсоефективності, яка забезпечує мінімізацію негативного впливу на оточуюче природне середовище, його збереження та відновлення.

Основні завдання, які мають бути реалізовані в рамках такого курсу, охоплюють (але не обмежуються) наступним:

- підвищення ефективності використання ресурсів у виробництві та домогосподарствах й запровадження справедливих цін на природні ресурси;

- створення ефективної системи управління відходами;

- формування й запровадження дієвих інструментів і стимулів, а також створення належного регуляторного середовища для впровадження ресурсоефективних технологій;

- створення системи підтримки інноваторів у сфері підвищення ефективності використання ресурсів та впровадження екологічно безпечних технологій;

— запровадження оновлених (гармонізованих з міжнародними) стандартів управління якістю продукції, екологічних та енергетичних, завершення реформування системи цін і тарифів та забезпечення більш ефективного перерозподілу субсидій;

— впровадження у освітню програму початкових, загальноосвітніх, вищих навчальних закладів, установ системи підготовки й перепідготовки кадрів базових знань та всебічного інформування громадськості щодо практичного впровадження в Україні засад сталого виробництва і споживання.

Проблема екологізації економічної політики та формування основ «зеленої» економіки може бути розв'язана у два способи. Перший передбачає поступове посилення вже сформованих напрямів впливу на розвиток економіки і суспільства шляхом реалізації енергетичної та екологічної політики держави, до яких поступово будуть приєднуватись інші галузеві політики. Цей шлях дозволить залучати до вирішення накопичених проблем усі галузеві ресурси та фаховий інтелектуальний потенціал, однак у перспективі призведе до виокремлення «проблемних/галузевих» сегментів та обмежуватиме синергетичний ефект від міжгалузевої взаємодії, не дозволить сформувати дієве середовище, яке спонукатиме бізнес та громаду до інклюзивного «зеленого» розвитку. Другим, оптимальним, є саме інклюзивний (всеохоплюючий) підхід на основі інтеграції «зеленої» парадигми в усі сфери життя суспільства. Він дозволить уникнути «сегментарності» підходів та орієнтуватиме відповідним чином усю економічну політику держави на «зелений» розвиток. З огляду на викладене, для розв'язання проблеми пропонується використовувати саме другий із запропонованих варіантів.

Загальні ефекти, які має отримати Україна внаслідок реалізації запропонованого підходу, на наш погляд, полягатимуть у наступному:

- підвищення ефективного використання природних ресурсів;
- здійснення структурної трансформації економіки на основі «зеленого» прогресу в системоутворюючих секторах (енергетика, будівництво, житлово-комунальне господарство, агропромислове виробництво, інформаційно-комунікаційні послуги);
- формування нових «зелених» сегментів економіки та розвиток «зеленої» зайнятості;
- підвищення конкурентоспроможності вітчизняного виробництва завдяки «зеленій» технологічній модернізації;
- формування нової екологічно орієнтованої економічної моделі розвитку держави;
- відновлення за Україною статусу технологічно розвинутої держави;

— збереження навколишнього природного середовища, природних ресурсів та біорізноманіття для нинішнього і майбутніх поколінь;

— підвищення рівня економічної та екологічної безпеки держави;

— зменшення залежності України від імпорту природних ресурсів;

— формування нових джерел економічного розвитку за рахунок залучення у суспільне виробництво додаткових ресурсів, які вивільнятимуться внаслідок більш ефективного використання первинних ресурсів та повторного використання перероблених відходів;

— підвищення інноваційної активності внаслідок стимулювання екоінновацій, поширення впровадження екологічно безпечних технологій у виробничих процесах та оновлення інфраструктури.

Шевченко Е. А.,

аспірант,

Таврический национальный университет
имени В. И. Вернадского

ПОСЛЕДСТВИЯ РЕАЛИЗАЦИИ ПОЛИТИКИ ФИКСИРОВАННОГО ВАЛЮТНОГО КУРСА В УКРАИНСКОЙ ЭКОНОМИКЕ

На протяжении длительного времени основным целевым ориентиром государственной стабилизационной политики был фиксированный валютный курс гривны по отношению к доллару США.

Использование данного целевого ориентира имело свои преимущества в определенные периоды времени: 1) при введении национальной валюты и в первые годы ее функционирования; 2) в период восстановительного роста национальной экономики после затяжного экономического кризиса.

Вместе с тем целесообразность достижения целевого ориентира фиксированного валютного курса в каждом из указанных случаев существенно отличалась. В первом случае важным был факт поддержания курсовой стабильности национальной валюты в первые годы ее введения как символ завершения периода макроэкономической нестабильности 1992-1994 гг. и начала нового периода макроэкономической стабильности. Для этого необходимо было вернуть веру населения и бизнеса в возможность стабильности валютного курса. Частично это удалось сделать в 1995—1998 гг. Во втором случае поддержание достаточно низкого курса национальной валюты по отношению к доллару США в